

Stowarzyszenie „Res Carpathica”

Biuletyn nr 11 * listopad - grudzień 2017

Red: Jan Skłodowski, Witold Grzesik

Szanowne Koleżanki, Szanowni Koledzy,

Oto ostatni już w tym roku nasz Biuletyn. Jednocześnie świąteczny i noworoczny. Znajdziecie w nim nie tylko podsumowanie aktywności roku bieżącego i sprawozdanie z naszych działań z ostatnich dwóch miesięcy, ale też zarys planów na najbliższe miesiące nadchodzącego 2018 roku.

Rośniemy!

Rok bieżący upłynął nam pod znakiem liczebnego rozwoju Stowarzyszenia – liczy ono już 64 członków: 61 zwyczajnych i 3 wspierających (Natalia Tkaczyk, Jurij Nesteruk i Eryk Matecki, Ukraina). Tu możemy tylko przywołać, że członków Założycieli Stowarzyszenia było 29).

Powstała także przy Zarządzie Stowarzyszenia Rada Naukowo-Programowa, w składzie: dr hab. prof. PAN Helena Krasowska, prof. dr hab. Ewa Paczoska, dr hab. prof. ASP Janusz Smaza, dr hab. prof. PAN Zbigniew Tucholski.

Academia „Res Carpathica”

W roku 2017 odbyły się następujące wykłady i spotkania:

Lecznica narodu	– Natalia Tarkowska (styczeń)
O pohankach, borsjukaniach i złych oczach	– Olga Solarz (luty)
Nasza droga z Karpat w Himalaje	– Krzysztof Renik (marzec)
Wiosenne klimaty wokalo-gitarowe	– Wojtek Tomaszewski i Kuba Węgrzyn (kwiecień)
Gorgany – moja miłość	– Dariusz Dyląg (maj)
Pogórze Przemyskie	– Stanisław Kryciński (październik)
Mapy Karpat – z doświadczeń kartografa	– Piotr Kamiński (listopad)
Przedświąteczne łemkowskie śpiewanie	– prow. Tomasz Traczyk (grudzień)

Dwa ostatnie spotkania odbyły się w okresie sprawozdawczym niniejszego Biuletynu – przeto nieco szerzej tu je przedstawimy.

22 listopada „Pieter”, czyli Piotr Kamiński, legenda kresowej i karpackiej kartografii, przedstawił zebrany poglądowo, z ilustracją multimedialną, „kuchnię” twórcy map w historycznym i współczesnym ujęciu. Już kilka pokoleń karpackich wędrowców korzysta z map wydawnictwa „PTR”, czyli map „Pietera”. Brzmi to dostojnie...

13 grudnia odbyło się wokalo-gitarowe spotkanie. Miłośnicy Beskidu Niskiego i jego tradycji, wypełniający po brzegi salę naszych spotkań, oddali się wspólnemu śpiewaniu łemkowskich pieśni przy gitarowym prowadzeniu Tomka Traczyka. Tomek przygotował na to spotkanie okolicznościowy, rozdany uczestnikom śpiewnik; jego teksty prezentowano też na ekranie za pomocą rzutnika. Znalazły się także na naszych stronach: www i FB. Spotkanie obudziło w zebranych wspomnienia karpackich wędrowców i pragnienie kolejnego ich przywołania w atmosferze letniego ogniska. Co być może w następnym roku uda się je ziścić...

Przypominamy, że nasze karpackie spotkania odbywają się w każdą drugą środę miesiąca o godz. 18 w Centrum Informacji im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego przy ul. Czerniakowskiej 178 A (Powiśle-Solec).

Plan wystąpień w 2018 roku:

10 stycznia 2018: Jan Skłodowski: Rarańcza i Syhot Marmaroski – na drodze do niepodległości

14 lutego 2018: Adriana Świątek (Katowice): Obrzęd weselny jako widowisko kulturowe w huculskiej kulturze ludowej

14 marca 2018: Witold Grzesik: Szalone lata 80. XX wieku na Łemkowszczyźnie

11 kwietnia 2018: Jan Choroszy (Wrocław): O twórczości Stanisława Vincenza

8 maja 2018: prelegent i temat do ostatecznego potwierdzenia

28. Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania 2017”

Odbył się w czerwcu w Jastrowiu. Jego współorganizatorką była nasza Koleżanka Helena Krasowska. Stowarzyszenie nasze objęło imprezę swym patronatem.

Biesiada Karpacka

Odbyła się 20-22 października w gospodarstwie „Farfurnia” w Zawadce Rymanowskiej w Beskidzie Niskim). Licznie przybyli członkowie Stowarzyszenia oraz zaproszeni goście wysłuchali wykładów o karpackiej tematyce, oddawali się wieczornym śpiewom, odbyli piesze wędrówki w rejonie Jańsk oraz odwiedzili muzeum kultury szlacheckiej w Kopytowej k. Krosna. Sprawozdanie z imprezy znalazło się w Kurierze Galicyjskim nr 20/2017.

Rarańcza i Syhot Marmaroski

Przygotowania w tym roku szły „pełną parą”. W maju podpisaliśmy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego umowę na przydział środków finansowych na lata 2017-2018 dla realizacji projektu pod nazwą: „Upamiętnienie stulecia bitwy pod Rarańczą i internowania legionistów polskich w Syhocie Marmaroskim 1918-2018, Rumunia”. W tym roku otrzymaliśmy kwotę 9200 zł, przy naszym wkładzie własnym 2300 zł. Ta łączna kwota 11.500 zł pokryła całkowicie przewidziane na ten rok wydatki związane z realizacją projektu.

W czerwcu odbył się wyjazd roboczy prezesa RC' do Syhotu Marmaroskiego celem dokonania ostatecznych ustaleń ze stroną rumuńską (z dyrekcją Muzeum Pamięci Ofiar Komunizmu i Ruchu Oporu „Memorial”) co do projektu przygotowywanej tablicy pamiątkowej oraz miejsca jej umieszczenia. Patronat nad imprezą objął Pan Ambasador RP w Bukareszcie. Patronatu medialnego natomiast udzielił nam dwutygodnik „Kurier Galicyjski”. W listopadzie dyrekcja muzeum „Memorial” nadesłała stosowną akceptację, co pozwoliło zlecić wykonanie tablicy (wykonawcą był art. rzeźb. Krzysztof Jurków). Na początku grudnia tablica była już gotowa i nastąpił jej odbiór. Do połowy grudnia zostały też dokonane wszystkie wydatki związane w rb. z tym projektem, co pozwoliło zamknąć rozliczenia finansowe na ten rok z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Tablica pamięci wydarzeń pod Rarańczą

Wystawa grafiki Jana Szarana

W grudniu w Kawiarni Artystycznej Powiatowego Centrum Kultury i Sztuki im. Marii Konopnickiej w Ciechanowie odbył się wernisaż wystawy grafiki Jana Szarana „Moje Bazgroty. Kościółki i cerkiewki Beskidów.” Nasze Stowarzyszenie było współorganizatorem imprezy.

Grafiki Jana Szarana ozdobiły również ściany „Farfurni” podczas październikowej Biesiady Karpackiej.

„Mogię pradiada ocal od zapomnienia”

4 listopada przebiegło uroczyste odsłonięcie odnowionego pomnika legionistów polskich w Pasiecznej k. Nadwronej (Ukraina). Pracom rewitalizacyjnym i spotkaniu patronowało Studio Europa Wschód TVP Polonia z Wrocławia. Nasze Stowarzyszenie udzieliło patronatu medialnego imprezie, w której uczestniczyli także nasi członkowie (Kurier Galicyjski nr 21/2017).

Wirtualna Biblioteka Karpacka

Od początku 2017 roku budujemy na stronie www Wirtualną Bibliotekę Karpacką. Gromadzimy tam artykuły, książki oraz materiały multimedialne.

Znalazły się w niej nowe publikacje (ostatnio kolejna już na temat Stanisława Vincenza i oraz opisująca historię dawnego kolegium pijarskiego w Podolińcu na Spiszu). Zapraszamy do ich lektury, nadsyłając też kolejne materiały z Waszych wyjazdów i badań.

Nasi Koledzy publikują

W najnowszym, przedświątecznym numerze Kuriera Galicyjskiego (nr 23-24/2017, z 19 grudnia) znalazły się artykuły autorstwa pięciu członków naszego Stowarzyszenia. Więcej informacji nie podajemy, by zachęcić do odnalezienia tekstów na stronie internetowej Kuriera, w jego archiwum. Sądzimy, że ich lektura będzie interesująca.

Zebrania Zarządu

Zebrania odbywają się, dzięki uprzejmości dyr. Studium Europy Wschodniej UW Jana Malickiego, w lokalu Studium przy ul. Oboźnej 9 w Warszawie.

Zebranie w dniu 21 listopada objęło następujące kwestie:

1. Kol. Witek Grzesik zgłosił wniosek ukrycia na naszej stronie www działu Aktualności – wcześniej rozesłał wśród Zarządu mail z uzasadnieniem. Powodem ukrycia jest brak możliwości regularnego, np. raz w tygodniu, przygotowywania informacji wartościowych, dobrze zredagowanych i opracowanych. Bieżące informacje o naszych działaniach i wieści z Karpat znajdują się na naszej stronie FB, do której jest odwołanie ze strony www. Wniosek został przyjęty. Dział Aktualności może być na stronie www wznowiony, o ile znajdą się chętni do jego systematycznego prowadzenia.

2. Uchwałą Zarządu został przyjęty w poczet członków RC' kol. Jacek Gutowski – witamy i gratulujemy!

3. Zarząd przyjął od Jana Skłodowskiego wiadomość o podpisaniu przez RC' umowy z rzeźbiarzem-kamieniarzem na wykonawstwo tablicy na uroczystości w Syhocie. Będzie ona gotowa w pierwszej dekadzie grudnia br. (*została wykonana w terminie – przyp. red.*).

4. Zarząd zdecydował, na wniosek Jana Skłodowskiego, by na początku roku 2018 wysłać do wszystkich członków RC' zawiadomienie o imprezie w Syhocie z prośbą o wypowiedzenie się, czy są gotowi w niej uczestniczyć przy ewentualnym braku jej pełnego dofinansowania – więc z całkowitą odpłatnością za noclegi i wyżywienie – ok. 450 zł od osoby (środki finansowe na opłacenie autokaru posiadamy – przydzielone przez Min. K i D.N. w puli wydatków na 2018 rok). Będziemy wtedy wstępnie wiedzieli, z jaką frekwencją możemy się liczyć.

5. Rozliczenie dotacji ze strony Min. K. i D.N. na realizację programu Rarańcza za rok 2017 musi być dokonane do 15 stycznia 2018.

6. Zarząd przyjął uchwałę, że w przypadku wygłaszania prelekcji, prezentacji czy odczytów przez członków RC' w imprezach przez nas organizowanych nie będą im zwracane koszty uczestnictwa (przejazdów, zakwaterowania, wyżywienia). Aktywność taka na naszych imprezach jest traktowana jako wkład na rzecz Stowarzyszenia. Wymienione wyżej koszty będą zwracane jedynie osobom spoza Stowarzyszenia, które przyjadą np. z odczytem na nasze zaproszenie.

7. Walne zebranie sprawozdawczo-wyborcze RC' planujemy na dzień 17 marca (sobota) 2018.

8. Planujemy zorganizowanie kolejnej Biesiady Karpackiej – w roku przyszłym. Wskazanie miejsca padło ewent. na Słowację. Może w Podolińcu – ze względu na jego walory podtatrzańskie i historyczne? Podkreślono też znaczenie dobrego dojazdu do miejsca biesiady. Może któryś z Kolegów z "Galicji" (południowej Polski) podjąłby się organizacji - samodzielnie lub z kimś we współpracy?

Ustalono daty spotkań Zarządu do letnich wakacji na dni: 17 stycznia, 18 kwietnia, 20 czerwca. Miejsce: ul. Oboźna 9, Warszawa, godz. 19.

Walne Zebranie

Walne zebranie odbędzie się 17 marca 2018 roku w Warszawie. Godzina i miejsce pozostają do ustalenia.

Nasze składki członkowskie

Cieszy nas Wasze zrozumienie odnośnie terminowej płatności składek. Znakomita większość z Was już się z tego obowiązku statutowego na ten rok wywiązała.

Przypominamy nr naszego rachunku bankowego: 48 1140 2004 0000 3402 7627 0338 (składka roczna: 90 zł).

Academia „Res Carpathica” – plany na 2018

Wyjazd do Syhotu Marmaroskiego

W dniach 6-10 czerwca 2018 roku (od środy do niedziela) organizujemy wyjazd do Syhotu Marmaroskiego (Sighetu Marmatției) w Rumunii. Jego celem jest uczestnictwo w obchodach upamiętnienia bitwy pod Rarańczą (15/16 lutego 1918) i – w jej następstwie – uwięzienia i procesu legionistów polskich), a także odwiedzenie innych miejsc w Marmaroszu związanych z działaniami Legionów Polskich podczas I wojny światowej.

Odbędzie się tam, z udziałem lokalnych władz, uroczyste odsłonięcie w Muzeum Pamięci Ofiar Komunizmu i Ruchu Oporu (muzeum „Memorial”) pamiątkowej tablicy (w dwóch językach) oraz sesja historyczna z udziałem prelegentów z Polski i Rumunii. Kulminacja uroczystości przypadnie w dniu 8 czerwca – dokładnie w setną rocznicę rozpoczęcia w gmachu d. więzienia (muzeum „Memorial”) procesu legionistów. Do uczestnictwa w uroczystościach zamierzamy zaprosić Pana Ambasadora RP w Bukareszcie. Zaproszenie natomiast już skierowaliśmy do Związku Polaków w Rumunii, na ręce jego prezesa, Gerwazego Longhera.

Na początku stycznia spodziewajcie się bardziej szczegółowych informacji związanych z programem, organizacją i stroną finansową tego wyjazdu.

Konkurs fotograficzny „Karpacki rok 2017”

Podobnie jak w zeszłym roku, ogłaszamy konkurs fotograficzny "Karpacki rok 2017".

Zasady są proste: Każdy może przysłać na nasz adres mailowy pocza@rescarpathica.pl zdjęcie lub zdjęcia (nie więcej niż trzy).

Zdjęcia powinny być **zrobione w 2017 roku** i dotyczyć tematyki karpackiej. Każde zdjęcie musi być podpisane, wraz z informacją, co przedstawia. Musi być podany autor zdjęcia. Autor musi mieć do zdjęcia niczym nieograniczone prawa autorskie. Format zdjęcia dowolny. Zdjęcie może być czarno-białe lub kolorowe. Generalnie po prostu ma być ładne i karpackie. Uczestniczyć w konkursie może każda osoba pełnoletnia z wyjątkiem członków władz Stowarzyszenia Res Carpathica.

Komisja ustanowiona przez Res Carpathica wybierze 5 zdjęć i odda pod głosowanie na facebooku – wygra ta fotografia, która otrzyma najwięcej lajków. Nagrodą dla zwycięzcy będzie książka o tematyce karpackiej. Możliwe są też niespodzianki! Zastrzegamy sobie prawo do publikacji na naszym profilu na facebooku lub na instagramie (o ile powstanie) nadesłanych zdjęć, zawsze z podaniem informacji o autorze zdjęcia.

Zdjęcia można nadsyłać do 24 stycznia 2017 roku. Głosowanie na facebooku zostanie ogłoszone do 29 stycznia i trwać będzie do 10 lutego 2018.

Czekamy na Wasze fotografie!

Remont greckokatolickiej dzwonnicy w Polanach Surowicznych – działania w roku 2017 i plany na 2018

Prowadzony od 2012 roku projekt odbudowy dzwonnicy w Polanach Surowicznych w Beskidzie Niskim (od niedawna w gminie Jaśliska, powiat Krosno) zbliża się do końca. Jest duża nadzieja, że zakończymy budowę w roku 2018. Stowarzyszenie „Res Carpathica” objęło projekt swoim patronatem.

Rok 2017 to przede wszystkim zamknięcie spraw formalnych i projektowych. Mamy gotowy projekt konstrukcji dachu. Niestety nie znaleźliśmy żadnego wiarygodnego obrazu dachu dzwonnicy sprzed 1945 roku, są dostępne publicznie jedynie grafiki ukraińskiej malarki Oleny Kulczyckiej, wynika z nich, że podstawą dachu była niewysoka izbica. W planach zachowaliśmy ową izbicę, sam dach natomiast jest zaprojektowany na wzór zwieńczenia babińca nieistniejącej murowanej cerkwi w niedalekiej Ostawicy, pochodzącej z podobnego okresu co dzwonnica (ok. 1820 r.). Koncepcja projektowa była dyskutowana szeroko w środowisku miłośników Beskidu Niskiego oraz uzyskała akceptację krośnieńskiej delegatury wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Odnowiliśmy zachowany krzyż z Polan Surowicznych – większość środków na renowację pochodziła z datków potomków mieszkańców wsi, żyjących na Ukrainie. Wg fachowców wykonujących renowację krzyż pochodzi jeszcze z XVIII wieku, był więc zapewne umieszczony na dachu miejscowej cerkwi, starszej o ok. 100 lat od dzwonnicy.

Zebraliśmy kolejną część funduszy. Szacujemy budżet projektu na ok. 50 tys. zł. Obecnie mamy zebranych około 60% tej sumy. Cały czas szukamy darczyńców i instytucjonalnych sponsorów.

Warto przypomnieć, że od 2015 roku właścicielem terenu cerkwiska jest Stowarzyszenie Młodzieży Greckokatolickiej „Sarepta”, prowadzące działalność wychowawczą, edukacyjną i religijną, posiadające swoje ośrodki w Nowicy i Komańczy.

Planujemy prace remontowe na lipiec 2018 roku. Już teraz zapraszamy do udziału. Informacje o projekcie: www.polanysurowiczne.waw.pl oraz www.facebook.com/polanysurowiczne.

Jeżeli znaleźliby się wśród czytelników Biuletynu szczerzy darczyńcy, z góry dziękując za wsparcie podajemy nr konta bankowego:

Bank Zachodni WBK S.A., 76 1500 1559 1215 5003 7213 0000

Stowarzyszenie Bractwa Młodzieży Greckokatolickiej „SAREPTA”, ul. Zdrojowa 8, 33-380 Krynica Zdrój
KONIECZNIE DOPISEK: "DAROWIZNA NA OCHRONĘ DÓBR KULTURY - POLANY SUROWICZNE"

Informacja o członkach Stowarzyszenia na stronie www

Przypominamy, że na stronie www w sekcji „Członkowie” (<http://www.rescarpathica.pl/index.php/onas/czlonkowie>) jest lista członków Stowarzyszenia, dla osób, które przekazały nam informację, jest również krótka notka biograficzna i zdjęcie. **Będzie nam bardzo miło, jeżeli mielibyśmy możliwość umieszczenia notek o każdym naszym Członku – prosimy o przesłanie odpowiedniej informacji i zdjęcia.** Również prosimy o informację, jeżeli obecnie umieszczona notka wymaga korekty lub uzupełnienia.

Jeżeli natomiast ktoś z Was nie życzy sobie, aby informacja o nim była umieszczona w internecie (jako notatka albo wręcz pozycja na liście członków) – prosimy również o informację, zastosujemy się do takiego życzenia niezwłocznie.

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego Roku przyjmijcie, drogie Koleżanki i Koledzy, najlepsze życzenia radosnych i spokojnych świątecznych dni, wszelkiej pomyślności osobistej i zawodowej oraz wielu udanych karpackich spotkań i wędrówek.

Do Siego Roku!